

gemeente
Zoetermeer

Evaluatie stembureaus

Tweede Kamerverkiezingen 15-03-2017

Evaluatie stembureaus

Tweede Kamerverkiezingen 15-03-2017

mei 2017

Projectteam verkiezingen

JaBo, Onderzoek & Statistiek

Désirée Kluyver

Bert Ploeger

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	7
1.1 inleiding	7
1.2 doelstelling	7
1.3 onderzoekspopulatie en respons	7
1.4 rapportage	8
2 RESULTATEN	11
2.1 algemeen	11
2.2 voorbereiding verkiezingsdag	11
2.3 stemlokaal en faciliteiten	13
2.4 het stemproces	14
2.5 inleveren proces-verbaal en iPad	15
2.6 algemene suggesties / commentaar	15
2.7 bemensing van stembureaus bij volgende verkiezingen	16
3 AANDACHTSPUNTEN	17
BIJLAGE I UITNODIGING EN VRAGENLIJST	19
BIJLAGE II RECHTE TELLINGEN	25
BIJLAGE III VERDELING KIEZERS EN OPKOMST PER STEMBUREAU	31

SAMENVATTING

algemeen

Met het oog op volgende verkiezingen wordt het verkiezingsproces van de Tweede Kamerverkiezingen (15 maart 2017) geëvalueerd. Onderdeel van deze evaluatie is een digitale enquête onder alle 488 voorzitters en leden van de Zoetermeerse stembureaus, direct na de verkiezingsdag. De respons bedraagt 89%. Uit elk stembureau blijken ten minste vier van de acht leden in de respons vertegenwoordigd te zijn.

e-learning

95% is (zeer) tevreden over de inhoud van het *e-learningprogramma*, dat leden en voorzitters voorafgaand aan de verkiezingen moesten doorlopen. 94% is (zeer) tevreden over de gebruiksvriendelijkheid daarvan.

training / instructie voor voorzitters

Van de 111 voorzitters is 95% (zeer) tevreden over de wijze van aanmelding voor deze instructie. Waar het gaat over de inhoud van de instructie is 84% (zeer) tevreden. Voor het oefenen met de *verkiezingsApp* is dat 78%; 8% is over het oefenen (zeer) ontevreden.

informatie op de gemeentelijke website

Op www.zoetermeer.nl is informatie voor stembureauleden beschikbaar. Van de respondenten die zich het gebruik hiervan herinneren zegt 88% dat zij het gezochte hebben kunnen vinden.

informatieverstrekking vooraf, door het projectteam verkiezingen

Over de info over de aanmelding met DigiD is 86% (zeer) tevreden, over het benoemingsbesluit is 91% (zeer) tevreden. Over de laatste e-mail, kort voor de verkiezingen is dat 77%. De tevredenheid is op dit punt wat lager, als gevolg van een enigszins verwarrende mededeling over het telproces.

stemlokaal en faciliteiten

Over de bewegwijzering naar het stemlokaal is 70% (zeer) tevreden; 16% is (zeer) ontevreden. Over de faciliteiten (koffie, thee, sanitair etc.) is 73% (zeer) tevreden; 11% is (zeer) ontevreden. Over het binnenklimaat van het stemlokaal is 67% (zeer) tevreden; 15% is (zeer) ontevreden. Over de grootte en overzichtelijkheid van het stemlokaal is 76% (zeer) tevreden; 12% is (zeer) ontevreden. Over het tellen met behulp van de stembureauApp is 51% (zeer) tevreden; 21% is (zeer) ontevreden.

maaltijden

De gemeente overweegt de regeling m.b.t. maaltijden aan te passen. In plaats van een maaltijd ontvangt men dan € 10,= extra, bovenop de dagvergoeding, om zelf voor iets te eten te zorgen. 51% van de respondenten zou de voorkeur geven aan zo'n extra vergoeding. Een kleiner deel (31%) wenst vast te houden aan de bestaande regeling.

stemproces (oordeel van voorzitters)

Over de stembureau-App is 80% van de voorzitters (zeer) tevreden, 5% is (zeer) ontevreden.

Over de bereikbaarheid van de verkiezingstelefoon is 92% van de voorzitters, voorzover zij daarover een oordeel hebben (zeer) tevreden. Over de chatfunctie van de app geldt dat voor 89%. Over de beantwoording van vragen (inhoudelijk) geldt dat voor 91%.

Over het verloop van het de overdracht van het voorzitterschap bij de wissel tussen de ochtend- en de middagshift is 79% van de voorzitters (zeer) tevreden, 8% is hierover (zeer) ontevreden.

volgende verkiezingen

84% van de leden en voorzitters van de stembureaus is bereid om ook bij de volgende verkiezingen (de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018) deel uit te maken van een stembureau, hetzij als voorzitter, hetzij als lid.

aandachtspunten

Het projectbureau heeft naar aanleiding van de antwoorden van leden en voorzitters, en hun toelichtingen daarbij, een lijst met verbeterpunten opgesteld. Deze is opgenomen als hoofdstuk 3 (zie p. 17).

1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 inleiding

Op 15 maart 2017 zijn er Tweede Kamerverkiezingen gehouden. De praktische uitvoering op de verkiezingsdag zelf en in de periode daaraan voorafgaand vergen een geoliede organisatie en veel improvisatievermogen.

In de gemeente Zoetermeer was de centrale organisatie in handen van een projectteam, met als belangrijke taken het selecteren en inrichten van stemlokalen, het werven, instrueren en aansturen van stembureauvoorzitters, stembureauleden en reserveleden, en de communicatie en logistiek tijdens de verkiezingsdag.

Met het oog op volgende verkiezingen wordt het verkiezingsproces geëvalueerd. Onderdeel van deze evaluatie is een digitale enquête onder alle voorzitters en leden van de stembureaus, direct na de verkiezingsdag. Opdrachtgever is de projectleider verkiezingen. Het onderzoek is uitgevoerd door het team Onderzoek & Statistiek van de gemeente.

1.2 doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is lering te trekken uit de ervaringen en observaties van de stembureauvoorzitters en stembureauleden, met primair aandacht voor de volgende onderwerpen:

- het e-learningprogramma (digitaal instructieprogramma);
- de training / instructie voor voorzitters;
- de informatievoorziening vooraf;
- de communicatie met het stadhuis op de verkiezingsdag;
- de stembureau-App en de nieuwe telprocedure;
- de verdere faciliteiten op de stemlokalen;
- de shiftwissel halverwege de verkiezingsdag;
- het proces-verbaal.

1.3 onderzoekspopulatie en respons

Voor de Tweede Kamerverkiezingen zijn in Zoetermeer 61 stembureaus ingesteld. Elk stembureau telt twee shifts (ochtend- en middagshift), bestaande uit een voorzitter en drie leden. Dat levert een onderzoekspopulatie op van 488 personen. Uiteraard waren er tot kort voor de verkiezingsdag wijzigingen in de teams (bijvoorbeeld vervanging wegens ziekte). De allerlaatste wijzigingen konden niet meer worden verwerkt. Achteraf is vastgesteld dat de populatie daardoor zeer licht 'vervuld' is: met acht personen die uiteindelijk niet tot een stembureau behoorden, terwijl hun vervangers juist op de lijst van geënquêteerden ontbreken. De volledige onderzoekspopulatie is aangeschreven; in dit onderzoek is dus van een steekproef geen sprake. Hieronder een responsoverzicht.

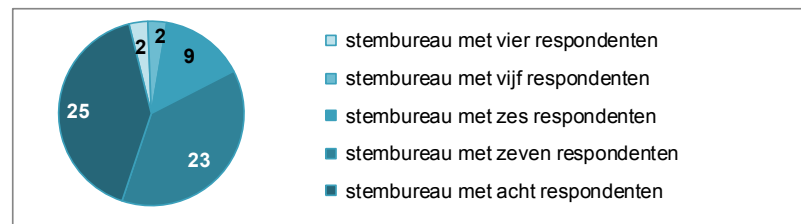
	leden / voorzitters	verhinderde leden
niet per e-mail bereikt	1	-
volledig ingevuld	429	2
gedeeltelijk ingevuld	2	-
weigeringen	2	-
niet ingevuld	46	6
totaal aangeschreven	480	8

De antwoorden van de twee niet-leden onder de respondenten zijn wel meegenomen in de resultaten, want een groot deel van de vragen heeft betrekking op de voorbereiding van de verkiezingsdag. Ook de antwoorden van de twee respondenten die niet aan de laatste vragen zijn toegekomen zijn meegenomen. Daarmee bedraagt de respons 433 personen (89%), wat uitermate hoog is. Dit betekent dat de antwoorden in de respons als representatief voor de totale populatie kunnen worden beschouwd.

samenstelling van de respons

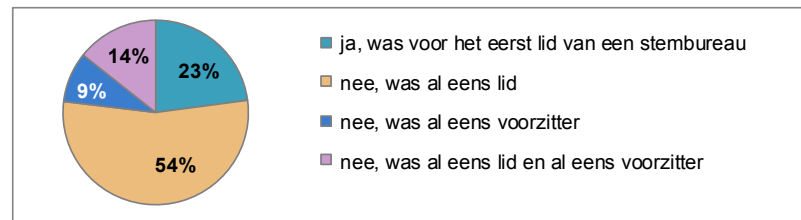
Voorzitters en leden zijn evenredig in de respons vertegenwoordigd: 111 voorzitters (26%), 322 leden (74%). Datzelfde geldt voor de shifts: 223 leden van ochtendshifts (51,5%), 210 leden van middagshifts (48,5%).

Alle stembureaus hebben respondenten opgeleverd. Het aantal respondenten per stembureau varieert van vier tot het maximum van acht. Figuur 1.1 laat zien hoe de aantallen verdeeld zijn.

figuur 1.1 aantallen respondenten per stembureau (maximaal acht) (absolute aantallen stembureaus, n = 61)

De meeste respondenten hadden al eerdere ervaring op een stembureau: 23% was al eens voorzitter, 68% was al eens gewoon lid. Voor 23% was dit de eerste ervaring als lid van een stembureau (figuur 1.2).

figuur 1.2 waren de Kamerverkiezingen voor de respondent de eerste ervaring als lid van een stembureau? (in procenten, n = 433)

1.4 rapportage

vertrouwelijke rapportage

Er is een vertrouwelijke rapportage opgesteld in tabellen en overzichten met antwoorden op open vragen, aangevuld met enkele per e-mail nagestuurde toelichtingen. Deze rapportage is uitsluitend beschikbaar gesteld aan het projectteam verkiezingen. Reden voor de vertrouwelijkheid is de te grote herkenbaarheid van personen en situaties, met name in de gevallen waar antwoorden gerapporteerd zijn op het niveau van afzonderlijke stembureaus.

deze rapportage

In deze rapportage (hoofdstuk 2) worden de kwantificeerbare resultaten in diagrammen weergegeven en van een toelichting voorzien. Die informatie wordt aangevuld met informatie vanuit de antwoorden op open vragen.

Hoofdstuk 3 is een bijdrage van het team Verkiezingen, waarin de projectleider aangeeft hoe het team bij volgende verkiezingen wil omgaan met de aandachtspunten die dit onderzoek heeft opgeleverd.

Bijlage I bevat de uitnodiging en de vragenlijst.

Bijlage II bevat de rechte tellingen.

Bijlage III geeft een overzicht van de toedeling van kiezers (stemgerechtigden) aan stembureaus en de werkelijke opkomst per stembureau.

2 RESULTATEN

2.1 algemeen

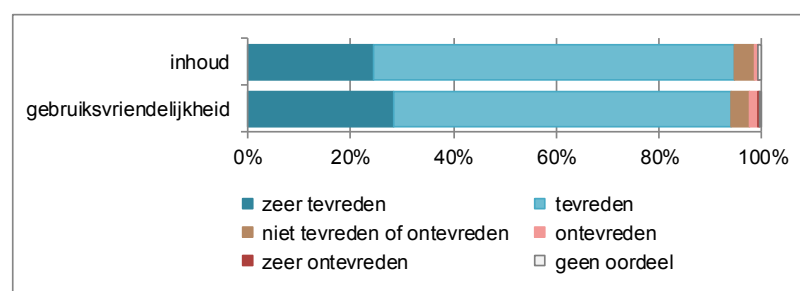
In de volgende paragrafen wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- de voorbereiding: §2.2;
- de verkiezingsdag (§2.3 over stemlokaal + faciliteiten, §2.4 over het stemproces);
- de afsluiting (proces-verbaal): §2.5;
- algemeen commentaar: §2.6;
- de vraag of men bij volgende verkiezingen nogmaals wil deelnemen: §2.7.

2.2 voorbereiding verkiezingsdag

e-learning

Als voorbereiding op hun rol tijdens de verkiezingen moesten de leden en voorzitters deelnemen aan een e-learningprogramma met een toetsing van de verworven kennis. Dit kon men thuis doen via internet op een zelfgekozen tijdstip. Figuur 2.1 laat zien dat de respondenten in meerderheid goed te spreken zijn over de e-learning. 95% is tevreden of zeer tevreden over de inhoud van het programma, 94% over de gebruiksvriendelijkheid. Ontevreden of zeer ontevreden is slechts 1%, respectievelijk 2%.

figuur 2.1 tevredenheid over de inhoud en gebruiksvriendelijkheid van de e-learning (in procenten, n = 433)

Uit de toelichtingen bij de beantwoording komt naar voren dat de informatie in de e-learning voor de respondenten helder is. De mogelijkheid om de kennis vlak voor de verkiezingsdag nog even op te frissen wordt door een aantal respondenten zeer gewaardeerd. Maar dát dat kan bleek niet bij iedereen bekend; daarom doen sommigen de suggestie om de e-learning vlak voor de verkiezingen nog eens (als link) toe te sturen. Verder suggereren sommigen om aanvullend ook informatie op papier toe te voegen. Daarnaast worden er enkele opmerkingen gemaakt over de techniek (printbaarheid, de mogelijkheid om stappen terug te maken) en over inhoudelijke tekortkomingen van de e-learning.

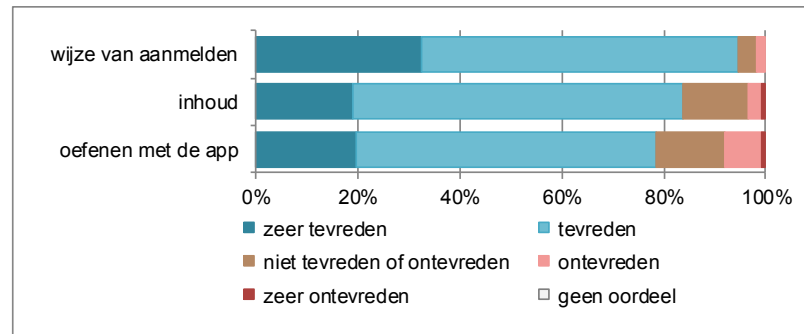
training / instructie voor voorzitters

Op het stadhuis is een training / instructie voor voorzitters gegeven met veel aandacht voor de stembureauApp en de bijbehorende iPad. Figuur 2.2 toont dat de voorzitters overwegend (95%) tevreden of zeer tevreden zijn over de wijze van aanmelding. 2% is ontevreden.

Waar het gaat over de inhoud zijn er iets meer voorzitters matig tevreden (13%) of (zeer) ontevreden (4%). Voor het oefenen met de verkiezingsApp geldt iets vergelijkbaars: 14% is hierover matig tevreden (d.w.z. niet tevreden of ontevreden); 8% is (zeer) ontevreden.

De toelichtingen bij de antwoorden over de training gaan veelal over het oefenen met de app. De bediening was voor velen niet moeilijk. Een aantal voorzitters geeft

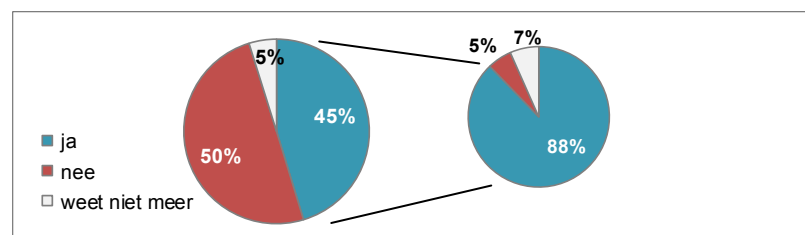
echter wel aan dat de oefentijd te kort was, en dat niet alle functies van de app voldoende aan de orde kwamen. Verder was er volgens sommigen sprake van technische beperkingen (internetstoring, traagheid).

figuur 2.2 tevredenheid (onder voorzitters) over aspecten van de training / instructie voor voorzitters (in procenten, n = 111)

informatie op de gemeentelijke website

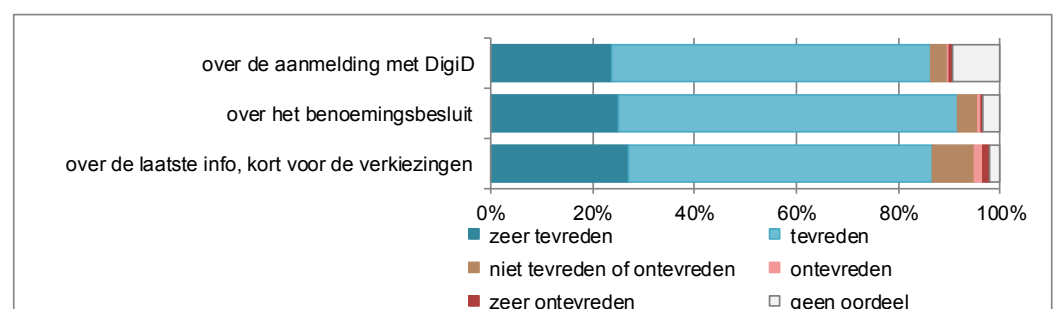
Op www.zoetermeer.nl is informatie voor stembureauleden beschikbaar. Figuur 2.3 laat zien dat lang niet alle respondenten hiervan in de maanden voorafgaand aan de verkiezingen gebruik hebben gemaakt. De 45% die zich kan herinneren wél van de informatie gebruik te hebben gemaakt heeft in grote meerderheid datgene kunnen vinden waarnaar men op zoek was.

figuur 2.3 - informatie voor stembureauleden geraadpleegd? (in procenten, n = 433)
- op de website de informatie gevonden die men zocht? (in procenten, n = 196)

informatieverstrekking vooraf door het projectteam verkiezingen

Voorafgaand aan de verkiezingen heeft het projectteam de stembureauleden en -voorzitters in hoofdzaak per e-mail op de hoogte gehouden van relevante informatie. In de meeste gevallen is men tevreden of zeer tevreden over deze informatievoorziening (figuur 2.4). Dat geldt zowel voor info over de aanmelding met DigiD (86% tevreden of zeer tevreden), het benoemingsbesluit (91% tevreden of zeer tevreden) als over de laatste e-mail, kort voor de verkiezingen (77% tevreden of zeer tevreden). In dit laatste geval waren er wat meer respondenten matig tevreden of ontevreden, bij elkaar zo'n 11%.

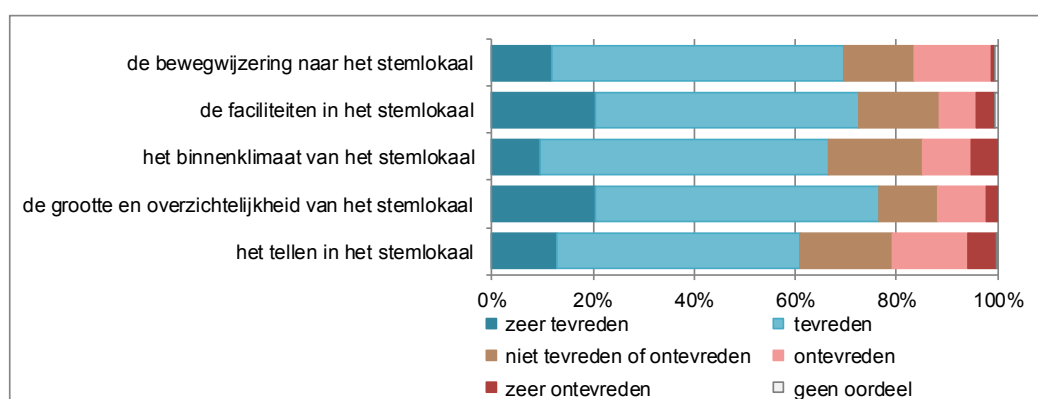
figuur 2.4 tevredenheid over de informatievoorziening door het projectteam verkiezingen, over drie onderwerpen (in procenten, n = 433)

De toelichtingen bij de antwoorden over de informatievoorziening (ook onder tevreden respondenten) gaan vooral over het laatste e-mailbericht dat is uitgegaan. Dit bericht was kennelijk zodanig geformuleerd dat er enige verwarring is ontstaan over de vraag of de stembureaus ook de (voorkeur)stemmen per afzonderlijke kandidaat moesten tellen, of dat die taak (zoals de e-mail ten onrechte suggereerde) op 16 maart door ambtenaren zou worden uitgevoerd.

2.3 stemlokaal en faciliteiten

Op de verkiezingsdag zelf moet in en rond het stemlokaal aan een aantal voorwaarden voldaan zijn voor een soepel stemproces en een comfortabele werksituatie voor de stemburealeden.

Over dit onderwerp zijn vijf waarderingsvragen gesteld. Figuur 2.5 laat de beantwoording zien. Daarbij is uitgebreid gereageerd op de mogelijkheid om bij de waardering een toelichting te geven. In deze toelichtingen worden vooral kritiek en verbeterpunten aangedragen.

figuur 2.5 tevredenheid over de situatie in en bij het stemlokaal (in procenten, $n = 432$)

bewegwijzering

Over de bewegwijzering naar het stemlokaal is 70% tevreden of zeer tevreden. 16% is ontevreden of zeer ontevreden.

Uit de toelichtingen komt duidelijk naar voren dat problemen met bewegwijzering bij enkele specifieke stembureaus zijn voorgekomen, terwijl er bij de meeste bureaus geen klachten waren.

faciliteiten in het stemlokaal

Over de faciliteiten (koffie, thee, sanitair etc.) is 73% tevreden of zeer tevreden; 11% is ontevreden of zeer ontevreden.

De (kritische) opmerkingen over faciliteiten gaan veelal over de voorziening van koffie, andere dranken en/of snacks, en daarnaast over het avondeten. Daarover zeggen verschillende respondenten dat de maaltijd veel te karig was. Incidenteel heeft men opmerkingen over de verlichting (te donker), het meubilair (te weinig zitcomfort, hoogte van tafels en stoelen niet op elkaar afgestemd) en over de bereikbaarheid van sanitaire voorzieningen.

binnenklimaat

Over het binnenklimaat van het stemlokaal is 67% tevreden of zeer tevreden; 15% is ontevreden of zeer ontevreden.

Uit de toelichtingen op de antwoorden over dit aspect komt naar voren dat een aantal stemlokalen te koud was, en dat men daar zelf de verwarmingsinstallatie niet kon regelen. Daarnaast waren er incidentele opmerkingen over tocht en stank.

de grootte en overzichtelijkheid van het stemlokaal

Over de grootte / overzichtelijkheid van het stemlokaal is 76% tevreden of zeer tevreden, 12% is ontevreden of zeer ontevreden.

Een beperkt aantal opmerkingen gaat over de verkiezingsdag zelf (te weinig ruimte, te weinig stemhokjes). Veel meer opmerkingen gaan over de ruimte die nodig was voor het telproces: bij het uitvouwen van de (enorme) stembiljetten was de beperkte ruimte vaak een moeilijk punt, wat er bijvoorbeeld toe kon leiden dat men ervoor koos uit te wijken naar andere ruimten in hetzelfde gebouw.

het tellen

Over het tellen (met behulp van de stembureauApp) lopen de meningen duidelijk uiteen: 51% is tevreden of zeer tevreden, 21% is ontevreden of zeer ontevreden (naast 18% met een neutraal oordeel).

De procedure waarbij stembureauleden met een uitgevouwen stembiljet langs de voorzitter moesten lopen en de gekozen partij moesten melden werd door veel respondenten als (te) tijdrovend beschouwd.

De app wordt door een aantal respondenten uitdrukkelijk begroet als een grote verbetering, maar daar staat een groot aantal antwoorden tegenover waaruit blijkt dat de app vertragend heeft gewerkt. Een vertraging die overigens deels is toe te schrijven aan een storing, net na 21:00 uur. Volgens een aantal respondenten speelt ook de beperkte bedrevenheid (van hun voorzitter) met de App en/of de iPad een rol.

maaltijden

Onder het kopje *faciliteiten* is al ingegaan op de maaltijden die de stembureau-shifts krijgen tijdens de verkiezingsdag. Het is voor het projectteam verkiezingen erg moeilijk om alle stembureauleden een maaltijd te leveren, daarbij rekening houdend met diëten en voorkeuren, en met de beperkingen die moeten gelden voor eten in het stemlokaal. Bij het referendum in 2016 gaf de avondmaaltijd al aanleiding tot klachten.

Daarom overweegt de gemeente de regeling aan te passen. In plaats van een maaltijd ontvangt men dan € 10,= extra bovenop de dagvergoeding, om zelf voor een lunch of avondmaaltijd te zorgen. Gevraagd is waar de voorkeur naar uitgaat. Figuur 2.6 toont dat 51% van de respons liefst een extra vergoeding ontvangt, terwijl 31% de bestaande regeling preferereert.

figuur 2.6 voorkeur: een door de gemeente verstrekte maaltijd dan wel een maaltijdvergoeding (in procenten, n = 432)

2.4 het stemproces

Enkele vragen over het verloop van het stemproces zijn aan de voorzitters voorgelegd. De vragen hebben betrekking op de stembureau-App, de communicatie met het stadhuis gedurende de verkiezingsdag (drie vragen) en op de overdracht bij de shiftwissel. De antwoorden zijn weergegeven in figuur 2.7.

stembureau-App

Over de app is 80% van de voorzitters tevreden of zeer tevreden, 5% van hen is ontevreden of zeer ontevreden. Sommige voorzitters hebben hun antwoord gedetailleerd toegelicht, met vermelding van verschillende verbeterpunten. Uit antwoorden van een aantal voorzitters blijkt dat zij de app vooral waarderen als hulpmiddel voor overdag. Bij de telprocedure vanaf 21:00 uur vinden deze respondenten de app vertragend werken.

communicatie met het stadhuis

Figuur 2.7 laat zien dat niet alle voorzitters een oordeel hebben over de verschillende vormen van communicatie met het stadhuis, waarschijnlijk omdat zij niet alle communicatiemiddelen hebben gebruikt.

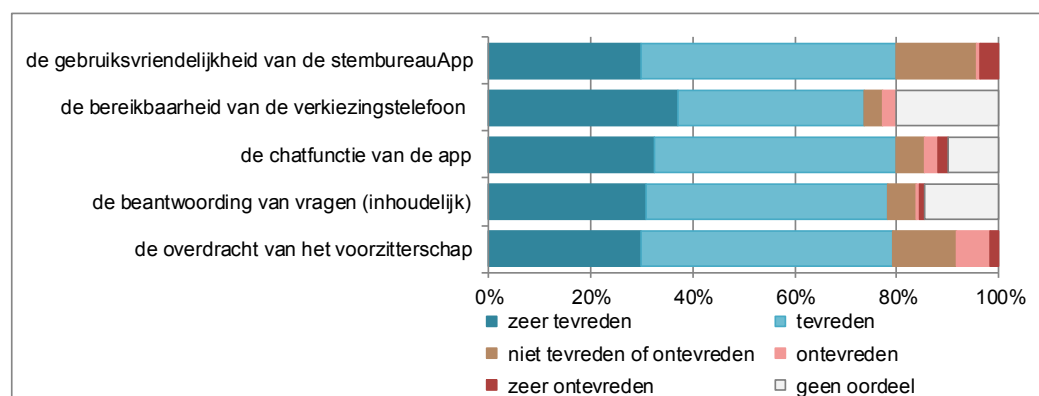
Over de bereikbaarheid van de verkiezingstelefoon is 74% tevreden of zeer tevreden. Dat is 92% van degenen die over die bereikbaarheid een oordeel hebben. Over de chatfunctie van de app is 80% (zeer) tevreden (dat is 89% van de voorzitters met een oordeel). Over de beantwoording van vragen (inhoudelijk) is 78% (zeer) tevreden. Dat is 91% van de voorzitters met een oordeel hierover.

Toelichtingen bij deze antwoorden gaan onder andere over vlotte zowel als trage reacties vanuit het stadhuis. Een enkele keer was men niet geheel tevreden over de inhoud. Over de chatfunctie wordt een aantal keer opgemerkt dat het scherm soms volloopt met meldingen.

overdracht van het voorzitterschap

Over het verloop van het de overdracht van het voorzitterschap bij de wissel tussen de ochtend- en de middagshift is 79% van de voorzitters tevreden of zeer tevreden, 8% is ontevreden of zeer ontevreden.

Tevredenheid blijkt ook uit een groot deel van de toelichtingen. Daarbij wordt wel vaak opgemerkt dat een wisseling bij drukte kan leiden tot enige chaos en fouten, en tot langere wachttijden bij de kiezers. In enkele gevallen hebben onvolkomenheden bij de overdracht geleid tot een onprettige shiftwissel.

figuur 2.7 tevredenheid (onder voorzitters) over de gebruiksvriendelijkheid van de stembureau-App, de communicatie met het stadhuis (drie aspecten) en de overdracht van het voorzitterschap (in procenten, n = 110)

2.5 inleveren proces-verbaal en iPad

Na afloop van de verkiezingsdag hebben de voorzitters hun proces-verbaal ingediend op het stadhuis. Aan hen is in de enquête gevraagd naar opmerkingen / suggesties naar aanleiding van de controle van hiervan. Dit heeft onder de 110 voorzitters in de respons veertien reacties opgeleverd (tien van middagvoorzitters, vier van ochtendvoorzitters). De reacties kunnen dus geen volledig beeld geven.

De reacties hebben onder andere betrekking op (kleine) onduidelijkheden in de procedure en op ogenschijnlijk overbodige handelingen.

2.6 algemene suggesties / commentaar

Van de mogelijkheid om op het eind van de enquête nog opmerkingen en suggesties toe te voegen is veelvuldig en uitgebreid gebruik gemaakt. Daarbij komt een aantal eerder besproken onderwerpen terug: de kwaliteit van de avondmaaltijd, de voor- en nadelen van de stembureau-App, het ruimtegebrek in sommigestemlokalen, procedurele kwesties.

Veel respondenten doen hun beklag over de zeer lange werkdag, Daarbij noemen enkelen het 's avonds laat lang moeten wachten tot het materiaal werd opgehaald als extra storend.

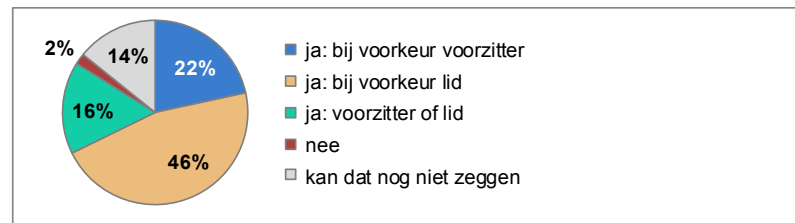
Een aantal respondenten komt, mede vanwege de lange werkdag, met suggesties om de capaciteit te verhogen: meer stemlokalen, meer stemhokjes, meer tellers.

Een aantal opmerkingen gaat over onderlinge ergernissen en fricties op stembureaus: onenigheid over de werkwijze tussen een voorzitter en leden; twijfel aan het efficiënt functioneren van voorzitters of leden; verschil in werkwijze tussen de ochtend- en middagshift.

2.7 bemensing van stembureaus bij volgende verkiezingen

Figuur 2.8 laat zien dat het merendeel van de leden en voorzitters van de stembureaus bereid is om ook bij de volgende verkiezingen (de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018) deel uit te maken van een stembureau, hetzij als voorzitter, hetzij als lid.

Acht respondenten (2%) zijn daartoe niet bereid; 14% weet het nog niet.

figuur 2.8 verwachting over de eigen bereidheid om bij volgende verkiezingen weer lid te zijn van een stembureau (in procenten, n = 431)

3

AANDACHTSPUNTEN

(Désirée Kluyver, Projectleider Verkiezingen)

1. e-learning

Kort voor de verkiezingen zullen we volgende keer de e-learning opnieuw mailen zodat ieder zijn kennis kan opfrissen. Enkele technische verbeterpunten die zijn aangegeven, geven we door aan de leverancier.

2. training voor voorzitters

Suggesties ter verbetering van de oefening met de StembureauApp kunnen we deels verwerken bij het maken van de oefening voor de volgende verkiezing. Een lastig punt bij deze training is dat er voorzitters zijn die nauwelijks ervaring hebben met tablets en anderen die er dagelijks mee werken.

3. informatieverstrekking

Erg vervelend was dat de e-mail vlak voor de verkiezing tot verwarring heeft geleid over het tellen op kandidaatniveau. In het vervolg zullen we de teksten voor verzending kritisch laten lezen door collega's die niet direct betrokken zijn.

4. bewegwijzering

Bij een aantal locaties is bewegwijzering iets te beperkt. Dit is doorgegeven aan de collega's die de borden plaatsen. Bewegwijzering was soms maar vanaf één richting geplaatst.

5. maaltijden

In ieder geval volgend jaar geen salade. We overwegen de vergoeding voor stembureauleden te verhogen met € 10,- en geen maaltijden meer te verstrekken. Voorts zullen we ervoor zorgen dat er de volgende keer ook voldoende frisdrank en wat hartigs is voor bij het tellen 's avonds.

6. de stemlokalen

Bij het maken van afspraken met de contactpersonen van de locaties kunnen we met behulp van alle gemaakte opmerkingen concreet per locatie bespreken dat we verwachten dat ook 's avonds de ruimte verwarmd is, dat er koffie en thee gedurende de hele dag gewenst is, en ook dat er geschikt meubilair moet zijn. Voorts dat het ook niet de bedoeling is dat stembureauleden 's ochtends bij aankomst eerst allerlei meubelstukken moeten wegzetten. De gevallen waar de ruimte erg krap is waren al bekend, we gaan opnieuw proberen of er in de nabijheid van die locaties een andere ruimte beschikbaar is (in ieder geval voor het tellen), en ook zoeken naar vervangende locaties. Dit is echter lastig.

7. de stembureauApp en het telproces

Suggesties ter verbetering (zoals kleurgebruik, de chats etc.) hebben we doorgegeven aan de ontwikkelaar. Uit de andere steden die met de App werkten kwamen dezelfde suggesties.

Voor de voorzitterswissel lijkt het beter om in het vervolg het scannen even te stoppen.

Wat betreft het telproces is duidelijk dat meer dan 1.200 / 1.300 stembiljetten eigenlijk teveel is. Deze verkiezing waren er gemiddeld 1.250 kiezers per stembureau. De verdeling was echter ongelijk. Er waren zelfs elf stembureaus met meer dan 1.500 kiezers, hetgeen echt teveel was. Bijlage 3 toont de verdeling van de kiezers (zoals op stempas vermeld) en de werkelijke opkomst per stembureau.

Nu kiezers steeds vaker naar een ander stembureau gaan dan het bureau dat op de stempas staat, is de verdeling van kiezers moeilijker te sturen. Uit ervaring weten we echter dat bijvoorbeeld de stembureaus in winkelcentra erg druk worden bezocht. Bij de drukke locaties overwegen wij een extra stembureau te plaatsen. We gaan opnieuw proberen de keuze van de locaties van de stembureaus en de toedeling van de kiezers aan de stembureaus te verbeteren om nachtwerk bij het tellen te voorkomen.

BIJLAGE I uitnodiging en vragenlijst

bericht uitnodiging

Aan:

Geachte mevrouw, heer,

Hartelijk dank voor uw inzet tijdens en voorafgaand aan de verkiezingsdag!

Zoals in mijn laatste bericht aangekondigd vraag ik u deel te nemen aan een onderzoek naar de voorbereidingen op, en de organisatie van de verkiezingsdag.

We stellen o.a. vragen over de instructie, de stembureau-App, de voorzieningen in het stemlokaal en de communicatie met het stadhuis op 15 maart.

De enquête (zie onderstaande link) bestaat uit maximaal zeventien vragen.

<https://survey.analyzer.com/.....>

Enkele vragen gaan over het stemlokaal. Deze vragen zijn vooral zinvol wanneer we weten op welk stemlokaal de antwoorden betrekking hebben.

Dat betekent dat er bij de verwerking geen sprake kan zijn van volledige anonimiteit: het projectteam (drie medewerkers van de gemeente) zal kennis kunnen nemen van de antwoorden vanuit afzonderlijke stembureaus.

De openbare eindrapportage kunt u binnen enkele weken tegemoetzien. Deze zal geen resultaten van afzonderlijke stembureaus bevatten.

Ik stel het op prijs als u een paar minuten wilt vrijmaken voor het beantwoorden van de vragen.

We zullen de resultaten gebruiken om de organisatie van volgende verkiezingen te verbeteren.

Tot slot breng ik nog graag de verkiezingsborrel onder uw aandacht.

U bent van harte welkom op donderdag 23 maart, van 17.00 - 19.00 uur in de raadzaal van het stadhuis, Markt 10.

Met vriendelijke groet,

Désirée Kluyver
Projectleider Verkiezingen

Heeft u vragen over dit onderzoek?

Bel dan met het Projectteam Verkiezingen: tel. 14079.

Of mail: verkiezingen@zoetermeer.nl

Wilt u liever niet meedoen?

Klik dan op deze link: <https://survey.analyzer.com/.....>

vragenlijst

UW ROL OP 15 MAART 2017

1. Wat was uw functie tijdens de verkiezingsdag?

- voorzitter van een stembureau
- lid van een stembureau

2. Tot welke shift behoorde u?

- shift 1 (de ochtendploeg)
- shift 2 (de middagploeg)

3. Op welk stembureau heeft u gezeten?

4. Waren deze Tweede Kamerverkiezingen uw eerste ervaring als lid van een Zoetermeers stembureau?

- ja, ik was voor het eerst lid van een stembureau
- nee, ik was al eens lid van een stembureau
- nee, ik was al eens voorzitter van een stembureau
- nee, ik was al eens lid en ook al eens voorzitter van een stembureau

VOORBEREIDING OP DE VERKIEZINGSDAG

5. Hoe tevreden bent u over het e-learningprogramma?

	zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel
de inhoud	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de gebruiksvriendelijkheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

6. Hoe tevreden bent u over de training en instructie (op het stadhuis) voor voorzitters?
(enkel aan voorzitters voorgelegd)

	zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel
de wijze van aanmelden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de inhoud	☐	☐	☐	☐	☐	☐
het oefenen met de App	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

7. Hebt u in de afgelopen maanden wel eens de informatie voor stembureauleden (op de gemeentelijke website) geraadpleegd?

- ja
- nee
- dat weet ik niet meer

8. Hebt u op de website de informatie gevonden die u zocht?
(gesteld indien vraag 7 = ja)

- ja
- nee
- dat weet ik niet meer

9. Hoe tevreden bent u over de informatieverstrekking door het projectteam verkiezingen, voorafgaand aan de verkiezingsdag?

	zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel
informatie over de aanmelding met DigiD	☐	☐	☐	☐	☐	☐
het benoemingsbesluit	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de laatste info, kort voor de verkiezingsdag	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

OP HET STEMLOKAAL

10. Hoe tevreden bent u over:

	zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel
de bewegwijzering naar het stemlokaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de faciliteiten (koffie, thee, sanitair etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
het binnenklimaat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de grootte en overzichtelijkheid van het stemlokaal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
het tellen (waarbij de voorzitter de stembureauApp bedient)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

Volgens de huidige afspraken ontvangt u naast uw dagvergoeding een lunch of avondmaaltijd. De gemeente overweegt deze regeling aan te passen. In plaats van een maaltijd ontvangt u dan een extra vergoeding van € 10,=.

11. Welke regeling heeft uw voorkeur?

- de huidige regeling, d.w.z. een door de gemeente verstrekte maaltijd
- een aangepaste regeling, d.w.z. een vergoeding van € 10,= in plaats van de verstrekte maaltijd
- geen voorkeur

**12. Hoe tevreden bent u over de gebruiksvriendelijkheid van de StembureauApp?
(enkel aan voorzitters voorgelegd)**

zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

13. Hoe tevreden bent u over de communicatie met het stadhuis op de verkiezingsdag?
(enkel aan voorzitters voorgelegd)

	zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel / NVT
de bereikbaarheid van de verkiezingstelefoon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de chatfunctie van de App	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de beantwoording van mijn vragen (inhoudelijk)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

14. Hoe tevreden bent u over de overdracht van het voorzitterschap, bij de wisseling tussen shift 1 en shift 2? (enkel aan voorzitters voorgelegd)

zeer tevreden	tevreden	niet tevreden of ontevreden	ontevreden	zeer ontevreden	geen oordeel
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uw eventuele toelichting:

PROCES-VERBAAL

15. Hebt u naar aanleiding van de controle van het proces-verbaal (op het stadhuis) opmerkingen of suggesties? (enkel aan voorzitters voorgelegd)

nee

ja, namelijk: -----

TOT SLOT

16. Hebt u naar aanleiding van de verkiezingsdag nog opmerkingen / suggesties?

nee

ja, namelijk: _____

17. Verwacht u dat u bij de gemeenteraadsverkiezingen (op 21 maart 2018) weer lid van een stembureau wilt zijn?

- ja: bij voorkeur voorzitter
- ja: bij voorkeur lid
- ja: voorzitter of lid
- nee
- dat kan ik nog niet zeggen

BIJLAGE II rechte tellingen

tabel II-1 *rol op de verkiezingsdag (vraag 1)*

	aantal	procent
voorzitter van een stembureau	111	25,6
lid	322	74,4
totaal	433	100,0

tabel II-2 *was men lid van de ochtend- of middagshift? (vraag 2)*

	aantal	procent
shift 1 (morgen)	223	51,5
shift 2 (middag)	210	48,5
totaal	433	100,0

tabel II-3 *aantal respondenten per stembureau (maximaal acht - ontleend aan vraag 3)*

	aantal	procent
stembureau met vier respondenten	2	3,3
stembureau met vijf respondenten	2	3,3
stembureau met zes respondenten	9	14,8
stembureau met zeven respondenten	23	37,7
stembureau met acht respondenten	25	41,0
totaal	61	100,0

tabel II-4 *eerste ervaring als lid van een stembureau?(vraag 4)*

	aantal	procent
ja, was voor het eerst lid van een stembureau	99	22,9
nee, was al eens lid	234	54,0
nee, was al eens voorzitter	38	8,8
nee, was al eens lid en al eens voorzitter	62	14,3
totaal	433	100,0

tabel II-5 *e-learning - tevredenheid over de inhoud (vraag 5 - eerste item)*

	aantal	procent
zeer tevreden	106	24,5
tevreden	304	70,2
niet tevreden of ontevreden	16	3,7
ontevreden	3	,7
zeer ontevreden	1	,2
geen oordeel	3	,7
totaal	433	100,0

tabel II-6 *e-learning - tevredenheid over de gebruiksvriendelijkheid (vraag 5 - tweede item)*

	aantal	procent
zeer tevreden	123	28,4
tevreden	284	65,6
niet tevreden of ontevreden	16	3,7
ontevreden	7	1,6
zeer ontevreden	1	,2
geen oordeel	2	,5
totaal	433	100,0

tabel II-7 training / instructie voor voorzitters - tevredenheid over de wijze van aanmelden (vraag 6 - eerste item)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	36	8,3	32,4
tevreden	69	15,9	62,2
niet tevreden of ontevreden	4	,9	3,6
ontevreden	2	,5	1,8
zeer ontevreden	-	-	-
geen oordeel	-	-	-
subtotaal (voorzitters)	111	25,6	100,0
niet van toepassing	322	74,4	
totaal	433	100,0	

tabel II-8 training / instructie voor voorzitters - tevredenheid over de inhoud (vraag 6 - tweede item)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	21	4,8	18,9
tevreden	72	16,6	64,9
niet tevreden of ontevreden	14	3,2	12,6
ontevreden	3	,7	2,7
zeer ontevreden	1	,2	,9
geen oordeel	-	-	-
subtotaal (voorzitters)	111	25,6	100,0
niet van toepassing	322	74,4	
totaal	433	100,0	

tabel II-9 training / instructie voor voorzitters - tevredenheid over het oefenen met de app (vraag 6 - derde item)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	22	5,1	19,8
tevreden	65	15,0	58,6
niet tevreden of ontevreden	15	3,5	13,5
ontevreden	8	1,8	7,2
zeer ontevreden	1	,2	,9
geen oordeel	-	-	-
subtotaal (voorzitters)	111	25,6	100,0
niet van toepassing	322	74,4	
totaal	433	100,0	

tabel II-10 in de afgelopen maanden wel eens informatie voor stembureauleden (op de gemeentelijke website) geraadpleegd?(vraag 7)

	aantal	procent
ja	196	45,3
nee	216	49,9
weet niet meer	21	4,8
totaal	433	100,0

tabel II-11 op de website de informatie gevonden die men zoekt? (vraag 8)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	172	39,7	87,8
nee	11	2,5	5,6
weet niet meer	13	3,0	6,6
subtotaal (info gezocht)	196	45,3	100,0
niet van toepassing	237	54,7	
totaal	433	100,0	

tabel II-12 tevredenheid over informatie door het projectteam over de aanmelding met DigiD (vraag 9 - eerste item)

	aantal	procent
zeer tevreden	103	23,8
tevreden	271	62,6
niet tevreden of ontevreden	14	3,2
ontevreden	2	,5
zeer ontevreden	2	,5
geen oordeel	41	9,5
totaal	433	100,0

tabel II-13 tevredenheid over informatie door het projectteam over het benoemingsbesluit (vraag 9 - tweede item)

	aantal	procent
zeer tevreden	109	25,2
tevreden	287	66,3
niet tevreden of ontevreden	17	3,9
ontevreden	4	,9
zeer ontevreden	1	,2
geen oordeel	15	3,5
totaal	433	100,0

tabel II-14 tevredenheid over de laatste info door het projectteam, kort voor de verkiezingen (vraag 9 - derde item)

	aantal	procent
zeer tevreden	117	27,0
tevreden	258	59,6
niet tevreden of ontevreden	36	8,3
ontevreden	7	1,6
zeer ontevreden	6	1,4
geen oordeel	9	2,1
totaal	433	100,0

tabel II-15 tevredenheid over de bewegwijzering naar het stemlokaal (vraag 10 - eerste item)

	aantal	procent
zeer tevreden	51	11,8
tevreden	250	57,9
niet tevreden of ontevreden	60	13,9
ontevreden	66	15,3
zeer ontevreden	3	,7
geen oordeel	2	,5
totaal	432	100,0

tabel II-16 tevredenheid over de faciliteiten in het stemlokaal (koffie, thee, samitair etc.) (vraag 10 - tweede item)

	aantal	procent
zeer tevreden	89	20,6
tevreden	225	52,1
niet tevreden of ontevreden	68	15,7
ontevreden	32	7,4
zeer ontevreden	16	3,7
geen oordeel	2	,5
totaal	432	100,0

tabel II-17 tevredenheid over het binnenklimaat van het stemlokaal (vraag 10 - derde item)

	aantal	procent
zeer tevreden	41	9,5
tevreden	247	57,2
niet tevreden of ontevreden	79	18,3
ontevreden	42	9,7
zeer ontevreden	23	5,3
geen oordeel	-	-
totaal	432	100,0

tabel II-18 tevredenheid over de grootte en overzichtelijkheid van het stemlokaal (vraag 10 - vierde item)

	aantal	procent
zeer tevreden	88	20,4
tevreden	242	56,0
niet tevreden of ontevreden	51	11,8
ontevreden	41	9,5
zeer ontevreden	10	2,3
geen oordeel	-	-
totaal	432	100,0

tabel II-19 tevredenheid over het tellen in het stemlokaal (voorzitter bedient de stembureauApp) (vraag 10 - vijfde item)

	aantal	procent
zeer tevreden	55	12,7
tevreden	209	48,4
niet tevreden of ontevreden	78	18,1
ontevreden	64	14,8
zeer ontevreden	25	5,8
geen oordeel	1	,2
totaal	432	100,0

tabel II-20 voorkeur: een door de gemeente verstrekte maaltijd of een maaltijdvergoeding? (vraag 11)

	aantal	procent
een door de gemeente verstrekte maaltijd	133	30,8
vergoeding van € 10,= i.p.v. verstrekte maaltijd	223	51,6
geen voorkeur	76	17,6
totaal	432	100,0

tabel II-21 tevredenheid over de gebruiksvriendelijkheid van de stembureauApp (vraag 12)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	33	7,6	30,0
tevreden	55	12,7	50,0
niet tevreden of ontevreden	17	3,9	15,5
ontevreden	1	,2	,9
zeer ontevreden	4	,9	3,6
geen oordeel	-	-	-
subtotaal (voorzitters)	110	25,5	100,0
niet van toepassing	322	74,5	
totaal	432	100,0	

tabel II-22 tevredenheid over de bereikbaarheid van de verkiezingstelefoon (vraag 13 - eerste item)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	41	9,5	37,3
tevreden	40	9,3	36,4
niet tevreden of ontevreden	4	,9	3,6
ontevreden	3	,7	2,7
zeer ontevreden	-	-	-
geen oordeel	22	5,1	20,0
subtotaal (voorzitters)	110	25,5	100,0
niet van toepassing	322	74,5	
totaal	432	100,0	

tabel II-23 tevredenheid over de chatfunctie van de app (vraag 13 - tweede item)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	36	8,3	32,7
tevreden	52	12,0	47,3
niet tevreden of ontevreden	6	1,4	5,5
ontevreden	3	,7	2,7
zeer ontevreden	2	,5	1,8
geen oordeel	11	2,5	10,0
subtotaal (voorzitters)	110	25,5	100,0
niet van toepassing	322	74,5	
totaal	432	100,0	

tabel II-24 tevredenheid over de beantwoording van vragen (inhoudelijk) (vraag 13 - derde item)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	34	7,9	30,9
tevreden	52	12,0	47,3
niet tevreden of ontevreden	6	1,4	5,5
ontevreden	1	,2	,9
zeer ontevreden	1	,2	,9
geen oordeel	16	3,7	14,5
subtotaal (voorzitters)	110	25,5	100,0
niet van toepassing	322	74,5	
totaal	432	100,0	

tabel II-25 tevredenheid over de overdracht van het voorzitterschap (vraag 14)

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer tevreden	33	7,6	30,0
tevreden	54	12,5	49,1
niet tevreden of ontevreden	14	3,2	12,7
ontevreden	7	1,6	6,4
zeer ontevreden	2	,5	1,8
geen oordeel	-	-	-
subtotaal (voorzitters)	110	25,5	100,0
niet van toepassing	322	74,5	
totaal	432	100,0	

tabel II-26 verwachting over de eigen bereidheid om bij volgende verkiezingen weer lid te zijn van een stembureau (vraag 17)

	aantal	procent
ja: bij voorkeur voorzitter	93	21,6
ja: bij voorkeur lid	199	46,2
ja: voorzitter of lid	70	16,2
nee	8	1,9
dat kan ik nog niet zeggen	61	14,2
totaal	431	100,0

BIJLAGE III verdeling kiezers en opkomst per stembureau

nr	naam stembureau	kiezers	opkomst	opkomst (pct)
1	Stichting Welzijn & Zorg Doven WeZoDo	2101	1077	51%
2	Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt	1463	1244	85%
3	Woon- en Zorgcentrum De Morgenster	878	821	94%
4	Activiteitencentrum De Spil	1289	1012	79%
5	Basisschool De Jacobsvlinder	1226	907	74%
6	Castellum Palensteyn	1773	1321	75%
7	De Paulusschool	841	786	93%
8	IKC Stella Nova	1474	1019	69%
9	Recreatieruimte Bijdorp	1278	1293	101%
10	Lunchcafe De Zoetelaar	1510	753	50%
11	Stadhuis Driemanspolderzaal	1469	1557	106%
12	Recreatieruimte Flat De Lelienborgh	1460	1375	94%
14	Buurtwerk Kerkenbos	1482	489	33%
15	Wooncomplex Albrandswaard	1759	1030	59%
16	Speelboerderij het Buitenbeest	1213	906	75%
17	Winkelcentrum Meerzicht	1671	2047	123%
19	IKC De Piramide	1972	1555	79%
20	GBS De Schanskorf	1499	1222	82%
21	RK Basisschool 't Schrijverke	1984	1455	73%
22	RK Basisschool De Horizon	1955	729	37%
23	OBS De Watersnip	1841	1602	87%
24	Buytenwegh stichting Middin	1163	780	67%
25	REAKT	1443	1501	104%
27	RK Basisschool 't Schrijverke	1377	1044	76%
28	WoonZorgcentrum Buytenhage	1550	1302	84%
29	Het LangeLand Ziekenhuis	0	467	onbepaald
30	OBS 't Plankier	1414	1210	86%
31	Het Fregat	1426	1217	85%
32	IKC de Tjalk	1309	1201	92%
33	RK De Doortocht	1565	1335	85%
34	Basisschool De Hofvijver	2118	2047	97%
37	Basisschool De Spelevaert	2119	1382	65%
38	Dienstencentrum Seghwaert	1765	1857	105%
39	WelThuis locatie 't Seghe Waert	1522	1054	69%
42	Basisschool Meester Verwers	2004	1414	71%
43	Ichthuskerk	1698	1122	66%
44	Basisschool Noordeinde	1356	1294	95%
45	Wijkgebouw 't Span	1236	849	69%
46	OBS De Baanbreker	1714	1325	77%
47	KBS De Buut	1791	1789	100%
48	RK Kerk Tabor	2072	1258	61%
50	Montessorischool De Trinoom	2222	2082	94%
51	Wijkpost Oosterheem	2065	2180	106%
52	Het Noorderlicht	1406	943	67%
53	Middin Trefpunt Heemburgh	2049	1229	60%
54	Woongroep Shaanti Dhaam	1799	1225	68%
55	Stadsboerderij De Weidemolen	1760	1287	73%
56	Basisschool De Oranjerie	1466	1276	87%
57	Middin De Waterparel	1815	1140	63%
58	Wijkcentrum Zanzibarplein	1108	829	75%
59	Wijkpost Rokkeveen	1350	1273	94%
60	Stadsboerderij De Balijhoeve	1325	1211	91%
61	OBS De Waterlelie	1501	1353	90%
62	IKC De Edelsteen	1430	1358	95%
63	Prins Clausschool	1456	1258	86%
64	Kerkelijk Centrum De Regenboog	1372	1107	81%
65	RK Kerk De Wijngaard	1398	1283	92%
66	RK Basisschool Het Palet	1849	1608	87%
68	Buurtcentrum De Vlieger	1719	1861	108%
69	Basisschool De Saffier	1642	1327	81%
70	Montessori Kindcentrum Passe Partout	1728	784	45%
	TOTAAL	95240	76262	80%
	gemiddeld aantal kiezers/stembureau	1561	1250	